

**УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН 32-Р
ХОРООНЫ НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ “ОДОН КАШМЕР” ХХК-
НИЙ “ХИМИЙН БОДИС ИМПОРТЛОХ, ХАДГАЛАХ, ХУДАЛДААЛАХ”
ТӨСӨЛ**

**2024 ОНД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ**

**УЛААНБААТАР ХОТ
2023 ОН**

УЛААНБААТАР ХОТЫН СОНГИНОХАЙРХАН ДҮҮРГИЙН 32-Р
ХОРООНЫ НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ “ОДОН КАШМЕР” ХХК-
НИЙ “ХИМИЙН БОДИС ИМПОРТЛОХ, ХАДГАЛАХ,
ХУДАЛДААЛАХ” ТӨСЛИЙН 2024 ОНЫ БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ
МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төлөвлөгөө боловсруулсан:
“Одон кашмер” ХХК-ний
Захирал.....SEYINQIMUGE

1. Төслийн товч танилцуулга

Төсөл хэрэгжүүлэгчийн нэр, хаяг: “Одон кашмер” ХХК

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн байршил: Уг химийн бодисын агуулах нь Улаанбаатар хотын Сонгинохайрхан дүүргийн 32-р хороо, туулын 1-4 тоот түрээсийн байранд байрлана. Төсөл хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж буй газрын байршлын координатыг хүснэгт 1-д, төсөл хэрэгжих орчны тойм зураг болон талбайн харагдах байдлыг зураг 1,2-д харуулав.

Хүснэгт 1. Төсөл хэрэгжих газрын байршлын координат

№	X	Y	Цэгүүд
1.	106°42'20,5"	47°53'57,3"	1-2
2.	106°42'20,07"	47°53'58,47"	2-3
3.	106°42'23,58"	47°53'58,65"	3-4
4.	106°42'23,89"	47°53'57,64"	4-1

Зураг 1. Байршлын тойм зураг

“Одон кашмер” ХХК

2. Төслийн талбай, түүний орчны байгаль орчин, нийгэм-эдийн засгийн төлөв байдлын товч тодорхойлолт

2.1. Судалгаанд хамрагдаж буй газар нь далайн түвшинээс дээш 1254 метр өргөгдсөн, тэгшивтэр талбайд байрлана. Уг газар нь хотын төвөөс зайдуу, ойр орчинд суурьшлын бүс харьцангуй бага агуулахын баруун талд “Монгол фермер” ХХК-ийн хөргүүртэй агуулах, зүүн талд авто зогсоол, сэлбэг худалдаа эрхэлдэг аж ахуй нэгжүүд үйл ажиллагаа явуулдаг байна. Агуулахын газар нь машин техникийн механик хөдөлгөөн болон хүний үйл ажиллагаатай холбоотойгоор хөрс, ургамлан нөмрөг элэгдэл, талхлагдалтад өрсөн байна. Агуулахын газрын өнөөгийн төрхийг зураг 5-д үзүүлэв.

Зураг 5. Агуулахын газрын өнөөгийн байдал

2.2. Төсөл хэрэгжих орчны нийгэм, эдийн засгийн хөгжил

Газар нутаг: Сонгинохайрхан дүүрэг 1992 оны 9 дүгээр сарын 19-ний өдөр Сонгино нэртэй байгуулагдаж, улмаар 1992 оны 12 дугаар сарын 17-ны өдрийн 39 тоот "Дүүргийн нэрийг өөрчлөх тухай" тогтоолоор Сонгинохайрхан дүүрэг болгон өөрчилжээ. Тус дүүрэг нь 120,6 мянган га газар нутагтай, нийслэлийн баруун жигүүрт Баянгол, Хан-Уул дүүрэг, Төв аймгийн Алтанбулаг, Баянчандмань, Борнуур, Батсүмбэр зэрэг сумдтай хил залган оршино. Нийслэлийн хэмжээнд мал аж ахуй эрхлэх бүсийг тогтоохдоо Сонгинохайрхан дүүргийн 20, 21 дүгээр хороо буюу хориглох бүсийн хилийн зурвасыг Баруунтуруун, Тахилт, Шижир, Толгойт, Гүнт, Хужирт, Хадлан, Халзан, Мухартын даваа, Өвөрхангайн Хархорин, Сэлэнгийн Алтанбулаг чиглэлийн засмал замын уулзвараар тогтоосон байна. Эрчимжсэн мал аж ахуйг Жаргалант тосгонд хөгжүүлэх боломжтой бөгөөд энэ бүс нутаг нь хээрийн ерөнхий шинж төрхийг хадгалсан, чийглэг сэрүүн, ой нутаг хээр хосолсон усан хангамж сайтай, бэлчээр элбэгтэй нутаг.

Газарзүй байршил: Нийслэл хотынхоо баруун өмнө талд сүндэрлэх тахилга сүлдэт уул нь хад асгатай хайлаас харгана ихтэй, агь, ганга, цагаан төмс, гандигарын мод зэрэг эмийн ургамал ургадаг, галт хар үнэгтэй учир өвөл цасгүй өвөлждөг гэсэн домог бий. Сонгинохайрхан уулын эзэн хөх үхэр унаж, араа соёо нь зөрсөн хөх өвгөн аугаа их эдийн засгийг баригч, хамгийг эрх мэдэлдээ хураагч, сайтар гялалзан харагдагч, үзэсгэлэнт Өндөрхайрханы өмнөх догшин хар үүлийн дунд сүрхий хилэнт бараан нүүртэй, гартаа улаан торгон молцогтой зэвсэг сэлэм, эрэн мод барьсан хөх өвгөний дүрийг дүүргийн сүлдэнд залжээ. Дүүргийн туг нь улаан хүрэн өнгөтэй торгон дээр сүлдийг өнгөөр ялгаж дүрслэдэг ба сүлд тэмдгийг туган дээр ямагт босоо

“Одон кашмер” ХХК
байрлуулдаг уламжлалтай.

Хүн ам, айл, өрх: Тус дүүрэг нь хөдөөгөөс хот руу шилжин ирэгсдээр бүл нэмсээр өдгөө 65423 өрхийн 261917 иргэнтэй өнөр дүүрэг болжээ. Дүүргийн 32 хорооны нийт өрхийн 17721 нь буюу 27 хувь нь байшин хороололд амьдардаг.

Хөдөө аж ахуй: Мал тооллогын дүнгээр мал бүхий 20 хорооны 1379 өрхийн, 10 аж ахуйн нэгж байгууллагын нийт 62654 толгой мал тоологдсон байна.

ААН: Дүүргийн нутаг дэвсгэрт улсын хэмжээнд танигдсан олон үйлдвэр аж ахуйн нэгж бий. Тухайлбал, “Талх чихэр”, “Алтан тариа”, “Монсүү”, “Ган хийц”, “Шилэн хийц”, “Хүнс трейд”, “Мах импекс”, “Жем интернэшнл”, “Саван трейд”, “Ган хийц”, “Сүлжээ” ХК зэрэг томоохон аж ахуйн нэгж үйл ажиллагаа явуулдаг. Эдгээр үйлдвэрүүд нийслэлийн нийт аж үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлтийн 10 гаруй хувийг эзэлж байна.

3. Төслийн гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллийн товч тодорхойлолт

Уг төслийн хувьд химийн бодис импортлох, химийн бодисын тээвэрлэлт, химийн бодис түр хадгалах зэрэг үйл ажиллагааны явцад үүсэх сөрөг нөлөөлөл нь байгалийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдэд хэрхэн сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхийг Леопольдын матрицын арга, магадлан жагсаах арга зэргийг ашиглан тодорхойлов.

Хүснэгт 2. Төслийн байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн матриц

№	Төслийн үйл ажиллагаа	Нөлөөлөлд өртөгчид, балл					Нийт дүн
		Агаарын чанар	Усан орчин	Хөрсөн бүрхэвч	Ургамлан нөмрөг	Амьтаны аймаг	
1.	Химийн бодисыг хүлээн авах, буулгах	3 LT	1 ST	2 LT	1 ST	1* LT	8
2.	Химийн бодисын тээвэрлэлт	2 ST	1 ST	2 LT	1 ST	1* LT	7
3.	Химийн бодисын түр хадгалалт, борлуулалт	3 LT	1* LT	1* LT	1* ST	1* LT	7
4.	Химийн бодисын сав, баглаа боодлоос үүсэх хог хаягдал	3* LT	2* LT	2* LT	1* ST	1* LT	9
5.	Бусад хүчин зүйл	1 LT	1* LT	1 LT	1* ST	1* LT	5

Тайлбар:

1. Матрицын нүдэнд нөлөөллийн эрчмээс хамааруулан 0, 1-5 онооноос оногдох болно.
2. ST – богино хугацааны нөлөөлөл
3. LT – урт хугацааны нөлөөлөл
4. * - урьдчилан сэргийлэх үйл ажиллагаанаас нөлөөллийн хэмжээ хамаарна.

Дээрхи хүснэгтээс харахад хамгийн их нөлөөлөл хүчин зүйлс нь химийн бодисын хадгалалт, тээвэрлэлт болон химийн бодисын сав баглаа боодлоос үүсэх хог хаягдал зэрэг нь тодорхой хэмжээний сөрөг нөлөөлөл үзүүлэхээр байна. БНХАУ-аас импортлон оруулж ирэх 2 төрлийн химийн бодис нь ноосон утсыг боловсруулан бэлэн болгосон дараа угааж, зөөлрүүлэх зориулалт бүхий бодис учир байгаль орчинд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийн хувьд харьцангуй бага байхаар байна.

Төслийн үйл ажиллагаанаас үүсч болзошгүй химийн бодисын сав, баглаа боодол хаягдлыг мэргэжлийн байгууллага болох “Элемент” ХХК-тай хийсэн “Химийн хорт болон аюултай хаягдал тээвэрлэх, устгах” гэрээний дагуу өгч шилжүүлэхээр төсөлд тусгасан байна.

“Одон кашмер” ХХК

Химийн бодисын агуулахын зүгээс байгаль орчинд учирч болзошгүй эрсдлийн үнэлгээг матрицийн аргаар үнэлэн доорхи хүснэгтэд оруулав.

Хүснэгт 3. Байгаль орчинд учирч болзошгүй эрсдлийн үнэлгээний матриц

№	Нөлөөлөл	Нөлөөллийн эрчим цар хүрээ	Нөлөөллийн эрчим			
			Бага	Дунд	Их	Онцгой их
1.	Гал түймэр	Зайлшгүй болох				
		Магад болох				
		Болзошгүй		+		
		Магад болохгүй				
		Болохгүй				
2.	Химийн бодис тээвэрлэх горим зөрчигдөх	Зайлшгүй болох				
		Магад болох				
		Болзошгүй		+		
		Магад болохгүй				
		Болохгүй				
3.	Химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдал зайлуулалт	Зайлшгүй болох				
		Магад болох				
		Болзошгүй			+	
		Магад болохгүй				
		Болохгүй				
4.	Химийн бодис алдагдах	Зайлшгүй болох				
		Магад болох				
		Болзошгүй		+		
		Магад болохгүй				
		Болохгүй				
		Үл мэдэгдэх эрсдэл				
		Тэсвэрлэж болох эрсдэл				
		Шаардлагатай тохиолдолд бууруулах арга хэмжээ хэрэгжүүлэх эрсдэл				
		Бууруулах арга хэмжээ зайлшгүй шаардлагатай эрсдэл				

Дээрхи хүснэгтээс хархад төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учирч болзошгүй 4 сөрөг тохиолдол байна. Үүнээс:

- Дунд эрсдэлтэй, тохиолдож болзошгүй 3 тохиолдол
- Их эрсдэлтэй, тохиолдож болзошгүй 1 тохиолдол тус тус тохиолдох магадлалтай байна.

Нийт эрсдэл нь тохиолдол багатай хэрэв эрсдэл учирсан тохиолдолд байгаль орчинд үзүүлэх эрсдлийн хэмжээ нь дунд зэрэг байна. Болзошгүй эрсдэл гарсан тохиолдолд бууруулах арга хэмжээг удирдлагын зүгээс цаг алдалгүй яаралтай авах шаардлагатай ба дүүргийн мэргэжлийн хяналт болон онцгой байдлын албанд мэдэгдэх хэрэгтэй.

4. Байгаль орчны менежментийн тухайн жилийн төлөвлөгөөний гол зорилт

Төслийн үйл ажиллагааны явцад байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөллийг хянах, сөрөг нөлөөлөл үүсэхээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор төслийн тухайн жилийн дотоод төлөвлөлттэй уялдуулан байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний тухайн жилийн төлөвлөгөөг боловсруулахад гол зорилго оршино.

4.1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

№	Гол болон болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулахарга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, мян.төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрхзүйн баримт бичиг
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
Агаарын чанарт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар									
1.	Агаарт химийн бодис тархах	Химийн бодисын агуулахын дотоод агааржуулалтын системийн ажиллагаанд байнга хяналт тавих	Агуулахын дотоод орчин	мг/м ³	350.0	-	350.0	ОХШХ-н дагуу	MNS 4585:2016 Агаарын чанар, техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5885:2008 Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. MNS 4990:2015 Ажлын байрны орчин. Эрүүл ахуйн шаардлага
2.		Агуулахын агууржуулалтыг хянах төхөөрөмжтэй болох, гарах агаарыг шүүлтүүрээр дамжуулах, тогтмол ажиллуулах		Дотоод төлөвлөлтөөр					
Хөрсөн бүрхэвч болон ургамлан нөмрөгт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар									
3.	Ахуйн болон хатуу хог хаягдлаар хөрс бохирдох	Бүх төрлийн хатуу болон ахуйн хог хаягдлыг ангилан ялгах, хог хаягдал түр хадгалах саванд байнга хяналт тавих	Хог хаягдлын цэг, түүний орчинд	Дотоод төлөвлөлтөөр				Хог хаягдлын тухай хууль /2017 он/, Хөрс цөлжилтөөс хамгаалах тухай хууль MNS 5850:2019. “Хөрсний чанар, хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ”	
4.	Химийн бодисын тээвэрлэлт, хадгалалтын горим, зөрчигдөж болгоомжгүй байдлаас химийн бодис алдагдсан тохиолдолд хөрс бохирдож болзошгүй	Химийн бодис урвалжийг алдагдахаас сэргийлж байнга анхаарал сэрэмжтэй ажиллах	Химийн бодисын тээвэрлэлт, хадгалалт	Гэрээний дагуу	300.0	-	300.0		-
Гадаргын болон газрын доорхи усанд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах талаар									
5.	Хур бороо, үерийн усаар төслийн талбай дахь ахуйн хог хаягдал,	Химийн бодисын сав баглаа боодлын хаягдалд байнгын хяналт тавьж, ил тархахаас	Бүх төрлийн хог хаягдлын цэг, химийн бодисын	ОХШХ-т тусгасанаар			450.0	Жилд 2 удаа	Усны тухай хууль, 22.1, 23.1, 24.1 зүйл заалт
				-	450.0	-			

“Одон кашмер” ХХК

	химийн бодисын агуулахаас гарах хаягдал угаагдан хөрсөнд нэвчиж улмаар газар доорхи усны чанар, найрлагад өөрчлөлт оруулж болзошгүй	сэргийлэх, тархаж бохирдуулсан тохиолдолд саармагжуулах бодис бэлдмэлийг байнга бэлэн байлгах	сав баглаа боодол						
Нийт					-	-	1100.0	-	-

4.2. Орчны тохижилт ногоон байгууламжийн төлөвлөгөө

Хөрс хамгаалах, цөлжилтөөс сэргийлэх тухай хуулийн 7.2.4-д эзэмшил газрын 10 хувиас доошгүй талбайд зохих журмын дагуу зүлэгжүүлж мод тарих, мөн Монгол улсын Ерөнхийлөгчийн санаачилсан Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд уг төслийн хувьд одоо байгаа ногоон байгууламжийн хэмжээг нэмэгдүүлж 100м² талбайд ногоон байгууламж, мод суулгац тарих шаардлагатай байна.

Хүснэгт 4.

Нөхөн сэргээлтийн зорилт	Нөхөн сэргээх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хүрээ	Нийт зардал (мян.төг)	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт аргачлал
Монгол улсын ерөнхийлөгчийн санаачилсан тэр бум мод үндэсний хөдөлгөөнд нэгдэн мод, суулгац тарьж ургуулахаар төлөвлөсөн	100 м ² талбайд ногоон байгууламж, зүлэгжүүлэлт хийнэ. /нарс, буйлс, гүйлс, хайлаас/	Төслийн талбайд	2500.0	2024-2025	MNS 5918:2008, “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах. Техникийн ерөнхий шаардлага” MNS 6260:2011 Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих арчлах
Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний нийт зардал			2500.0	-	-

4.3. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө

Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөө нь газрын тос, уул уурхай, цацраг идэвхт ашигт малтмалын ашиглалтын үлдэгдэл нөлөөлөлд өртсөн нөхөн сэргэхгүй газарт биологийн олон янз байдлын тухайн газартай экологийн хувьд төстэй нөхцөлд, өөр газарт дүйцүүлэн хамгаалах ажлыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх арга хэмжээний төлөвлөгөөг гаргадаг ба уг төслийн хувьд дүйцүүлэн хамгаалах төлөвлөгөөг хийх шаардлагагүй болно.

4.4. Нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох төлөвлөгөө

Тухайн төслийн үйлчилгээ болон эрчимтэй сөрөг нөлөөллийн бүсэд зайлшгүй нүүлгэх шаардлагатай иргэд, оршин суугчид, айл өрх, байгууллага байхгүй болно.

4.5. Түүх соёлын өвийг хамгаалах төлөвлөгөө

Төсөл хэрэгжих бүс нутаг, түүний орчимд түүх, соёлын өв дурсгалууд илрээгүй болно.

4.6. Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө

Авилаа осол эрсдлээс хамгаалах ажил нь химийн бодисын лабораториудын үйл ажиллагааны явцад хөдөлмөрийн сахилга бат, хариуцлагын тогтолцоогоор шийдвэрлэгдэх боломжтой юм. Доорхи хүснэгтэд төслийн үйл ажиллагааны явцад гарч болзошгүй осол, эрсдэл түүнээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ, хэрэгжүүлэх ажлын хүрээ, давтамж, баримтлах стандарт зэргийг тусган оруулав. /Шаардагдах хөрөнгийг төсөл хэрэгжүүлэгч нь санхүүгийн төлөвлөгөөндөө тусгасан байх шаардлагатай/.

Хүснэгт 5. Осол эрсдлийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө

Болзошгүй аюул, осол сөрөг нөлөө	Урьдчилан сэргийлэх, хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар, хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах стандарт, аргачлал
Аянга буух, цахилгаан хэрэгслийн гэмтэл, хэт халалт зэргээс үүдэн гал түймэр гарах	Галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойг зохих газруудад байрлуулах, аюулын гарцын байрлалыг заасан самбар хадах, галын дохиолол, гал унтраагуур, гал унтраах хоолойд зөвшөөрөгдсөн тэмдэг тавьсан байх	Химийн бодисын хадгалах агуулахад	Дотоод төлөвлөлтөөр	Төслийн үйл ажиллагааны явцад байнга хяналт тавих	Гамшгаас хамгаалах тухай: Зүйл 27-1
	Аянга газардуулагчийг ойролцоох өндөрлөг газруудад суурилуулж өгөх, цахилгаан дамжуулах, цахилгаан гүйдэл бүхий тоноглолуудыг стандартын дагуу газардуулсан байх	Төслийн талбайд		-	Галын аюулгүй байдлын тухай: Зүйл 16-1, 2; Зүйл 18-1, 2;
Үер	Ус зайлуулах шуудуу, даланг шаардлагатай газарт хийх	Үерийн ус орж ирэх магадлалтай газруудад		Үйл ажиллагааны туршид	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль
Химийн бодис алдагдсанаас ажиллагсадын эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх	Ажиллагсад эрүүл мэндийн үзлэгт орсон байх	Химийн бодисын хадгалах агуулахад			MNS 4968: 2000 Хөдөлмөрийн аюулгүй ажиллагаа. Эрүүл ахуй. Ерөнхий шаардлага
	Анхан шатны тусламжийн эм, тариа, багаж хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангасан байх				
	Химийн бодистой харьцах үеийн зориулалтын хувцастай байх /гутал, резинэн бээлий, хамгаалалтын хошуувч/				
Химийн бодис болон химийн бодис агуулсан хольц асгарах	Сургалт, туршилт ашиглалт, тээвэрлэлт, хадгалалт зэрэгт анхаарал хандуулж холбогдох журам боловсруулан мөрдөж ажиллах				

4.7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний арга хэмжээний зардал

Төслийн үйл ажиллагааны үед ажилчдын ахуйн хог хаягдал, химийн бодисын сав баглаа боодлын хог хаягдал гарна. Төслийн үйл ажиллагааны үед гарсан хог хаягдлыг байгаль орчинд бохирдол багатайгаар зайлуулах, ангилан ялгах дахин ашиглах асуудлыг зохицуулахад менежментийн төлөвлөгөөний зорилго оршино. Ахуйн лонх, лааз, цаас, хоолны үлдэгдэл, бусад гэсэн байдлаар нь ангилан хадгалж дахин ашиглагдах хэсгийг нь хоёрдогч түүхий эдийн цэгт нийлүүлэн, үлдэх буюу ашиглагдахгүй хэсгийг хогийн цэгт зайлуулах нь зүйтэй. Аюултай хог хаягдлыг мэргэжлийн байгууллагад хүлээлгэн өгч мэргэжлийн түвшинд устгуулах шаардлагатай. Төсөл хэрэгжүүлэгч нь БОАЖСайлын А/21 тушаалын Хавсралт 3. Аюултай хог хаягдал үүсгэгчийн тайлангийн маягт, Хавсралт 5. Аюултай хог хаягдал цуглуулах үйл ажиллагаа эрхлэгчийн тайлангийн маягтын дагуу тус тус бүртгэлийг хөтөлж ажиллана.

Хүснэгт 6.

Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хүрээ	Зардал мян.төг	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Хог хаягдлын цэг, хог хаягдал ангилан ялгах талбай, төслийн орчинд бохирдол үүсгэж болзошгүй	Хог хаягдлын цэгт ариутгал халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийх	Улирал бүр	350.0	Хог хаягдлын тухай хууль
	Дахин боловсруулагдах хог хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авах байгууллага, нэгжид нийлүүлэх	Тухай бүрт нь		
	Хог түр хадгалах цэгт цугларсан хогийг тогтмол хугацаанд зөвшөөрсөн цэгт зөөж зайлуулж байх	Тогтмол		MNS 5344:2011 Ахуйн хог хаягдлыг тээвэрлэхэд тавих ерөнхий шаардлага
	Химийн хог хаягдал, химийн бодисын сав, баглаа боодлыг аюултай хог хаягдал зайлуулах гэрээний дагуу зохицуулах	-	Гэрээнд заасан төлбөрийн хэмжээгээр	ЗГ-н 2018 оны 116 тоот Аюултай хог хаягдлыг түр хадгалах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, устгах, бүртгэх тайлагнах журам
Нийт зардал /мян.төг/			350.0	-

4.8. БОМТ-Г ХЭРЭГЖИЛТИЙН НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧИД, ОРОЛЦОГЧ ТАЛУУДАД ТАЙЛАГНАХ ХУВААРЬ

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь жил бүр БОМТ -ний хэрэгжилтийн талаар байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад тайлан хүргүүлэх ба байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч, орон нутгийн байцаагч, бүх шатны Засаг даргад тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг жил тутамд хүргүүлнэ.

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь нутаг дэвсгэрийн дүүрэг, хороо иргэдийн нийтийн хуралд БОМТ -ний хэрэгжилтийн талаар танилцуулгыг хагас жил тутамд хийнэ.

хуваарь

№	БОМТ хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах, хэлэлцүүлэх хэлбэр	Мэдээллийн агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах чиглэл	Хариуцах эзэн
1.	Төрийн захиргааны төв байгууллага /БОАЖЯ/	БОМТ тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, дараа оны БОМТ-ний төсөлтэй хамтатган ерөнхий үнэлгээ хийсэн байгууллагад хүргүүлнэ.	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тухай	Жил бүрийн 12 дугаар сарын 10-ны дотор	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн тайланг тайлагнах, батлуулах	Төсөл хэрэгжүүлэгч
2.	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн хорооны иргэдийн төлөөлөгчдийн хурал	БОМТ тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж, иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлаар оруулаж танилцуулах	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тухай	Жил бүрийн 11 дүгээр сарын 10-ны дотор	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнаж олон нийтэд таниулаж санал авах	Төсөл хэрэгжүүлэгч
3.	Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн бүх шатны засаг дарга	БОМТ тайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу гаргаж тайланг хүргүүлэх	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тухай	Жил бүрийн 11 дүгээр сарын 10-ны дотор	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнаж олон нийтэд таниулаж санал авах	Төсөл хэрэгжүүлэгч

4.9. Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит хийлгэх хуваарь

Хүснэгт 8. Байгаль орчны аудит

Үзүүлэлт	Нэгжийн өртөг	Нийт өртөг	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах хууль, стандарт ба аргачлал
Байгаль орчны төлөвлөгөөт аудит	5.0 сая.төг	10.0 сая.төг	2 жилд 1 удаа	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль 10 ¹ дүгээр зүйл

4.10. Удирдлага зохион байгуулалтын талаар авч хэрэгжүүлэх арга хэмжээ

Хүснэгт 9.

№	Хийгдэх ажлын нэр төрөл	Хийгдэх шаардлага	Хийх хугацаа	Ажлын хэмжээ	Шаардагдах хөрөнгө
1.	Байгаль орчныг хамгаалах асуудлаар жил бүрийн тайланг байгаль орчны асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагад цаг тухайд нь гаргаж өгөх	Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай хуулийн дагуу	Жил бүр	Жил бүр БОМТ төлөвлөгөөг боловсруулж батлуулах	-
2.	Хог хаягдлын талаар боловсрол олгох сургалтыг мэргэжлийн хүмүүсээр зохион байгуулах	Хог хаягдлын чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг мэргэжлийн байгуулагаас сургалт авах	2024 оноос	Жил бүр	Дотоод зардлаар

“Одон кашмер” ХХК

3.	Хог хаягдлын үйлчилгээний хураамжийг тогтоосон хугацаанд төлж байх	-	Үйл ажиллагааны явцад тогтоосон хугацаанд	Гэрээний дагуу
----	--	---	---	----------------

4.11. Байгаль орчны хяналт, шинжилгээний хөтөлбөр

“Одон кашмер” ХХК-ийн “Химийн бодис импортлох, хадгалах, худалдаалах” төслийн байгаль хамгаалах төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явц, байгаль орчны доройтол, гэнэтийн бохирдлыг хянах, бохирдлоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор байгаль орчны мониторингийн үйл ажиллагааг явуулна. Мониторинг нь байнгын ажиглалт шинжилгээгээр гарсан үзүүлэлтүүдийн хяналт тэдгээрийн үнэлгээ болон хэтийн төлөв байдлыг урьдчилан таамаглах зэрэг үйл ажиллагаа юм. Энэхүү үйл ажиллагааг хяналт, төлөвлөгөөтэй, цэгц явуулахын тулд “Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр” (ОХШХ)-ийг боловсруулан мөрдөнө.

Орчны бохирдлын байдлын ажиглалт, хяналтыг орчны дээжид хийсэн тоон болон чанарын шинжилгээний үр дүнд үндэслэн явуулна. Шинжилгээгээр гарсан үр дүнг стандартын дагуу батлагдсан ЗДА-тай харьцуулан орчны бохирдлын бие даасан үнэлгээ хийх бөгөөд уг ажлыг хөнгөвчлөхийн тулд тусгай эрх бүхий төрийн байгууллагуудаар батлагдсан ББ-уудын нормативуудыг энэхүү тайланд оруулав.

Байгаль орчны хяналт шинжилгээнд ашиглагдах норматив үзүүлэлтүүд

Хүснэгт 10. Агаар дахь хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд агууламж /ЗДА/

№	Бохирдуулагч бодис	Хортой нөлөө үзүүлэх хэмжээ мг/м3	Ажлын бүсийн ЗДА мг/м3	Хүн ам орших бүсийн ЗДА мг/м3	Үнэр	Аюулын зэрэг
1.	Азотын давхар исэл	0,09	0,085	0,04	Хурц	2
2.	Нүүрстөрөгчийн давхар исэл	5	-	3	-	3
3.	Тоос	0,5	-	0,2	-	3

Хүснэгт 11. Хөрсөнд байж болох хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд агууламж /ЗДА/

№	Бохирдуулагч бодис	Зөвшөөрөгдөх дээд агууламж, мг/кг
1.	Нефть, нефтийн бүтээгдэхүүн	0
2.	4 этилт хар тугалга	0
3.	Хар тугалга	0,8
4.	Бензол	0,3
5.	Бензин	0,1
7.	Pb+2	6,0
8.	Hg+2	2,1
9.	Cu+2	3,0
10.	Пирит	0,0

Хүснэгт 12. Гадаргын усанд байж болох бохирдуулагч болон хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд агууламж /ЗДА/

№	Найрлага	ЗДА, мг/л	Хөнөөлийн хязгаарлагч үзүүлэлтүүд (ХХҮ)
1.	Жинлэх бодис	Тавих усан дахь фоны хэмжээ + 0,25 мг/л	
2.	Ууссан хүчилтөрөгч	6	
3.	Хлоридууд	300	Эрүүл ахуй - токсикологийн
4.	Сульфатууд	100	Эрүүл ахуй - токсикологийн
5.	ХХХ	15	
6.	БХХ5	2 (БХХбүрэн.)	
7.	Аммоны азот	0,39	Токсикологийн

“Одон кашмер” ХХК

8.	Нитритын азот	0,02	Токсикологийн
9.	Нитратын азот	9,1	Эрүүл ахуй - токсикологийн
10.	Фосфатууд	0,61	Ерөнхий эрүүл ахуйн
11.	Ерөнхий төмөр	0,1	Токсикологийн
12.	Зэс	0,001	Токсикологийн
13.	Хром (III)		Токсикологийн
14.	Фенолууд	0,001	Загасны аж ахуйн
15.	Нефтьбүтээгдэхүүн	0,05	Загасны аж ахуйн
16.	Анион идэвхит НГИБ (нийлэг-жүүлсэн гадаргуу идэвхит бодис)	0,1	Токсикологийн

Хүснэгт 13. Ундны усанд байж болох бохирдуулагч болон хорт бодисын зөвшөөрөгдөх дээд агууламж /ЗДА/

№	Найрлага		Хэмжих нэгж	Зөвшөөрөгдөх агууламж
1.	Орга-но-лел-тик	Өнгө	-	Өнгөгүй
2.		Үнэр	-	Үнэргүй
3.		Амт	-	Амтгүй
4.	Эрдэсжилт		г/л	1,0
5.	Хатуулаг		мг*экв/л	7,0
6.	Төмөр		мг/л	0,3
7.	рН		-	6,5-9,5
8.	Нитрат		мг/л	50,0
9.	Мик-ро-биологи-ин	Колииндекс		Байхгүй
10.		Микробын ерөнхий тоо (МЕТ)	ш	50,0

Хүснэгт 14. Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Байршил	Хугацаа ба давтамж	Хяналт шинжилгээний ажлын хэмжээ	Нэгжийн өртөг, мян.төг	2024 оны зардал, мян.төг	Баримтлах стандарт, аргачлал
1	Агаарын чанар	Агуулахын хашаан дотор	Жилд 2 удаа	Агаарын ерөнхий чанарын үзүүлэлт	75,0	300.0	МУ-н стандартууд, MNS (ISO) 4585:2016 “Агаарын чанар”, MNS 4585:1998 “Агаар орчны чанарын үзүүлэлт”; MNS 0017-2-3-16:1988 “Хот суурин газрын агаарын чанарыг хянах журам” Дээжлэхдээ MNS 4585-98; MNS 4048:1988 баримтлах Агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ. Техникийн ерөнхий шаардлага MNS 5885 : 2008
		Агуулах дотор			75.0		
2	Хөрс: ялзмаг, рН, механик бүрэлдэхүүн. азот, фосфор, кали, давсжилт, хүнд металлууд, 1 см3 дэхь бактери, эмгэг төрүүлэгч бичил биетэн байгаа эсэх	Агуулахын хашаан дотор	Жилд 2 удаа	Агрохимийн үзүүлэлт, хүнд металл	25.0 40.0	150.0 240.0	MNS 5850 : 2019, Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ дээж авахад тавигдах ерөнхий шаардлага
Нийт						690.0	-